

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter per procuratorem Matrimonium contrahatur. Pun. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

fil. Ponce, lib. 2. c. 11. n. 9. & alij, quia Ius Canonicum solum ex copula inter sponfos habita consensum matrimonij præsumit, quæ dispositio vt potè à iure exorbitans nõ debet ad alios extendi. Ab hac tamen regula excipiunt prædicti Doctores, & merito traditionem sponsæ ea solemnitate factam, qua attentata consuetudine solent vxorem ad domum mariti deducere, nam eo casu signum esset matrimonium esse contractum. Arg. cap. vidua de Regular.

10. Quartò præsumitur matrimonium ex longa cohabitatione, qua vir, & mulier se tractant vt coniuges, quia inspecta hominum opinione credendum est, dum contrarium non probatur matrimonium esse contractum. Argum. Textus in cap. illud de præsumption. & tradunt larè Malcard. t. 2. de probat. concl. 1022. & t. 3. concl. 1317. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 1. Gutier. de matrim. c. 40. à n. 6. Quod à fortiori procedit, cum agitur de probanda filiorum legitimatone, & maxime si parentes sint defuncti, quia non debet præsumi in peccato mortali decessisse, sed potius ante mortem matrimonium contraxisse.

11. Quintò si tractatus de matrimonio contrahendo præcessit, & sponsus anulum sponsæ mittit ipsaque acceptet, alijsque videtur matrimonium præsumendum esse. Sed rectius alij affirmant inspicendam esse consuetudinem, si enim immixtio annuli, & subarchatio matrimonij signum fuerit, præsumi debet esse contractum, secus si solum sponsalium confirmatio fuerit, sicuti tradit Sanch. lib. 1. de matr. disp. 22. à num. 1. Basil. Ponce, lib. 2. cap. 11. à num. 2. Et idem est dicendum de porrectione manuum. Vide Couarru 2. p. de sponsal. cap. 4. à n. 4. & sequenti.

PUNCTUM IX.

Qualiter per procuratorem matrimonium contrahatur?

1. Plura requiruntur.
2. Specialiter requiritur, vt constituens procuratorem perseueret in consensu, cum matrimonium contrahitur.
3. Item ne limites mandati excedat.
4. Aliqui censent constituendum esse coram Parocho, & testibus.
5. Sed verius est oppositum.
6. Satisfit rationibus.
7. Non est opus scriptura, sed verbis tantum constitui potest.
8. Matrimonium per procuratorem fieri potest tam in ratione contractus, quam Sacramenti, vbi Concilium non est receptum.
9. Imò certissimum est etiam vbi Concil. Trident. est receptum.
10. Proponuntur obiectiones, & fit illis satis.
11. Per epistolam, sicut per procuratorem matrimonium contrahi potest.
12. Satisfit cuidam obiectioni.

1. **V**T matrimonium per procuratorem contrahatur plura requiruntur, vt colligitur ex cap. fin. de procurator. in 6. Primò, vt procurator habeat speciale mandatum ad matrimonium: cum enim matrimonium res sit grauissima, ex qua totius vitæ status pendet, oportebat specialiter committi. Secundo prædictum mandatum debet esse circa personam determinatam, aliàs non erit signum mutui amoris. Tercio procurator per se ipsum mandatum perficere debet, neque substituere potest, nisi id expresse contineatur in mandato, quia est electa industria personæ. Hæc omnia expresse habentur dicto cap. fin. de procurator. in 6. & tradunt omnes Doctores; teste Couarru. 2. part. de sponsal. cap. 4. initio à n. 8. Sanch. lib. 2. disp. 11. à n. 1. & seqq. Gutier. de matr. c. 43. per totum. Coninch. disp. 24. dub. 9. num. 67. & seqq. Basil. Ponce, lib. 2. de matr. c. 15 à n. 2.

2. Quartò constituens procuratorem perseuerare debet in consensu cum matrimonio contrahitur, aliàs si tempore matrimonij contrahendi consensus reuocatus est, tamen si reuocatio procuratori nota non sit, matrimonium nullum est, eo quod essentialis sit matrimonio consensus contrahentium, quem Ecclesia, vel Respublica supplere non potest, sicuti potest in alijs contractibus humanis, & politicis, ideòque alij contractus valide fiunt per procuratorem reuocatum, dum reuocatio nec parti, nec procuratori nota est: sicuti habetur leg. si mandassem 1. ff. mandati, & leg. 1. ff. quod iussu. §. 2. & colligitur ex cap. ex parte de Rescript. & Clement. vnic. de renunciat. Quod adeo verum est, vt etiam iurasset non reuocare, si de facto reuocet etiam interius, matrimonium quod procurator tuo nomine contrahit nullum est, quia est absque tuo consensu, quem Ecclesia, nec procurator supplere potest. Non est autem necessaria reuocatio expressa, sufficit tacita, vt si postquam dedisti mandatum contrahendi cum Maria, sponsalia cum alia celebres, vel mandatum dederis cum alia

contrahendi, tacite censeri prius mandatum reuocare, vt rectè affirmant Couarru. 2. p. de sponsal. c. 4. initio num. 1. Sanch. disp. 11. num. 10. Coninch. dub. 9. n. 71. Gutier. late probans dicto c. 4. §. n. 18. Verum si tempore contractus contrarias, tamen si intermedio tempore postquam mandatum dedisti dissentias validum est matrimonium, quia mandatum firmum cum consensu persistit, vt docet Sanch. lib. 2. disp. 11. num. 1. Coninch. disp. 24. dub. 9. num. 72. Gutier. cap. 43. num. 15. Quod si tempore quo mandatum dedisti consensum simulasti, et si Henric. lib. 11. de matr. cap. 2. num. 2. Sanch. disp. 11. num. 13. Gutier. dicto cap. 43. num. 15. existimant valide posse matrimonium contrahi, si tempore quo matrimonium per procuratorem celebratur consentias. Rectius oppositum sentit Coninch. disp. 24. dub. 9. num. 72. eo quod prima illa constitutio procuratoris nulla fuit ob simulationem, nequit ergo solo interno consensu revalidari, sed necessarium est denovo fieri, & legitimo consensu expresso constitui. Illud vero est certum non oportere, vt tempore quo procurator tuo nomine contrahit consentias, sufficit si non dissentias, quia in virtute prioris consensus non reuocatur, quo procurator constituitur matrimonium sit, tamen si dormias, vel in alia negotia sis distractus, vt Sanch. Gutier. Coninch. & alij supra notant. Ex qua doctrina reuocandum est, quod Basil. Ponce lib. 2. cap. 15. num. 12. affirmas, si tempore quo matrimonium procurator tuo nomine contrahit incidas in amentiam nullum esse matrimonium, nam esto eo tempore tu non possis contrahere, non obest, quia etiam cum dormis nequis proprio nomine contrahere, & tamen rectè per procuratorem potes. Satis enim est quod possis per alium contrahere, quod rectè præstare potest, quia non in virtute consensus tunc expressi, sed in virtute consensus dati tempore quo procuratorem constituisti contrahis, vt rectè Sanch. Coninch. Gutier. loc. alleg. docent.

3. Quintò ne procurator limites mandati excedat, quia in eo quod excedit non agit vt procurator, sed vt priuatus, ac proinde deficit contrahentis consensus, ideòque nihil actum est, vt colligitur ex leg. diligenter ff. mandati, & tradit Sanch. d. lib. 2. disp. 11. num. 17. Gutier. cap. 43. numero 9. Basil. cap. 15. num. 6. Hoc tamen intelligendum est, quando excessus est in conditione, seu forma substantiali, secus quando excessus est in accidentalibus forma, & conditione, vbi Petro distincti mandatum contrahendi matrimonium seruata forma Trident. non obinde contractus vitatur, si denunciations omittantur, quia credendum est denunciations postulationes esse eo modo, & forma, qua iure communi requiruntur, sicuti docet Sanch. lib. 3. disp. 33. num. 3. Gutier. cap. 43. num. 20. Basil. supra.

4. Sextò aliqui requirunt, vt procurator constitutur coram Parocho, & testibus illis in locis, in quibus Concil. Trident. est receptum, primo quia Trident. exigit pro forma, vt Parochus, & testes deponere possint de matrimonio, quam depositionem nequeunt præstare nisi assistant prædicto mandato; aliter enim non possunt testari contrahentes consensu. Secundo ex doctrina Riminaldi, conf. 467. n. 78. & sequenti, volum. 1. affirmantis solemnitatem requisitam ad aliquem actum esse necessariam ad dandum commissionem faciendi illum actum, & ita prohibente statuto donationem fieri abque quinque testibus, censi prohibuit mandatum donationis abque illis, ex leg. oratio, ff. de sponsalib. Tercio prohibito sine prohibentur, media quæ sunt ad finem, sed prohibent matrimonium clandestinum, ergo prohibetur commissum clandestinum, vt pote illius medium, & confirmatur ex leg. 39. Tauri, hodie lex 13. tit. 14. lib. 5. noua recopilat. vbi eadem solemnitas requisita est pro mandato conficiendi testamentum, quæ testamentum requiritur. Quartò mulier eo quod nequit absque consensu viri contrahere, nequit absque illius consensu procuratorem constituere, vt habetur leg. 55. Tauri: sed nullus absque Parocho & testibus contrahere matrimonium potest, ergo neque procuratores constituere ad contrahendum.

5. Sed omnino tenendum est validum esse mandatum ad contrahendum clandestinè concessum, modo tamen ita concessum sit, vt probari possit, & Ecclesie constare tale mandatum datum esse quia Concil. Tridentin. solum ad contrahendum matrimonium requisitum Parochi, & testium præsentiam, non tamen ad constituendum procuratorem, ergo procuratoris constitutio sub dispositione iuris communis incorrecta manet iuxta leg. commo diffimè ff. de liber. & posthum. Si autem Parochi, & testium præsentia necessaria esset in procuratore constituendo, sine dubio Concilium expressisset. Argum. leg. vnic. §. vbi autem versam si contrarium, Cod. de Caduc. tollend. leg. item apud Labonem §. an procurator ff. de iurjuris. cap. ad audientiam de renunciat. & ita rectum, & indubitatum tradunt Sanchez lib. 2. disp. 11. numero 23. Gutier. cap. 43. num. 13. Coninch. disp. 24. dub. 9. num. 78.

6. Neque obstant oppositæ rationes. Ad primam optime Parochum, & testes testari de matrimonio posse, tamen

non testentur de commissionis facta valore, quia Concilium non postulat, ut testentur de valore matrimonij, sed solum de matrimonij exteriori contractu. Quo testimonio simul testantur de consensu contrahentium non in se, sed in procuratore, sicuti contingit in matrimonio medio interprete contracto, in quo Parochus, & testes testari non possunt de consensu contrahentium in interprete expresso. Ad secundum respondeo, illam doctrinam Riminaldi verissimam esse, quando eadem ratio procedit in actu ac in commissione, sicuti quando diuersa, ut in presentia, non enim ex mandato clandestino eadem inconuenientia sequuntur, quae consequuntur ex clandestino contractu, ut de se patet. Ad tertium eodem modo respondendum est, prohibito sine prohiberi media, quae illum necessarii inferunt: at clandestinum mandatum non infert necessarii matrimonium clandestinum, sed publicum; quippe mandatum non datur ad matrimonium clandestinum contrahendum sed ut contrahendum publicum. Ad confirmationem desumptam ex leg. 39. Tauri dico esse speciale dispositionem in eo casu, tum ob vitandas Commissariorum fraudes, uti constat ex leg. 31. Tauri, hodie §. tit. 4. lib. 9. noua recopilat. ibi: [y los tales comisarios hacen muchas fraudes.] Tum quia mandatum ad testandum est species quaedam testamenti, siquidem continet heredis institutionem, substitutionem, exheredationem, meliorationem, tutorum designationem, quae si a Commissario non fiant, ipso iure facta manent ex leg. 35. Tauri, hodie §. tit. 4. lib. 9. noua recopilat. At in mandato ad matrimonium contrahendum neque inconuenientia quae in matrimonio clandestino procedunt adesse possunt, neque matrimonij contractus aliquo modo continetur. Ad quartum dico prohiberi mulieri mandatum concedere absque licentia viri, ne legi regiae praedictum fieret, at ex mandato clandestinum non sit praedictum d. cetero Trident. siquidem coram Parocho, & testibus matrimonium est a Commissario contrahendum.

7. Hinc fortiori sit ad praedictum mandatum concedendum non esse opus scripturae, sed verbis tantum constitui posse, sicuti de quocunque procuratore generaliter dicitur leg. 1. tit. 5. part. 3. ibi: [y quando lo hicieren de palabra] Glossa leg. maritus verbo praescriptis, Cod. de procuratorib. & ibi Doctores laicos leg. 1. num. 7. Cod. eodem tit. & plures allegans D. Lac. Perez, leg. 3. vers. verum autem, tit. 4. lib. 3. ordinam. Et tradit in praesentia Sanch. lib. 2. disp. 1. num. 14. Curierr. cap. 41. num. 16. Neque item est necessaria sexuum diuersitas in procuratoribus ad matrimonium, sed duo viri, vel duae feminae hoc officium gerere possunt, quia ipsi non proprio nomine sed alieno contrahunt, ut recte aduertit Sanch. supra n. 15. Curierr. n. 17. His positis,

8. Dico primo matrimonium ante Trident. & illis in locis in quibus modo Concil. Trident. receptum non est, optime potest tam in ratione contractus, quam Sacramenti per procuratorem contrahi, sicuti definitur, cap. sine de procuratorib. in 6. & cap. honorantur 32. q. 5. Et ratio est manifesta, quia iure naturae celebrari matrimonium sicut & alius contractus potest: at Christus Dominus matrimonij naturam non mutauit, sed ad esse Sacramenti euexit. Ergo &c.

9. Dico secundum, etiam illis in locis in quibus Concil. Trident. receptum est, certissime est affirmandum matrimonium per procuratorem contrahi posse, tam in ratione contractus, quam Sacramenti, ita ut oppositum merito plures Doctores temeritatis nota inuuant: sic pluribus relatis Henric. lib. 1. cap. 2. num. 2. Sanch. lib. 2. disp. 1. num. 20. Curierr. cap. 41. num. 10. Coninch. disp. 2. dub. 9. num. 67. Et colligitur tum ex praxi Ecclesiae, quae passim maxime inter Nobiles, & Principes matrimonium contrahi per procuratorem permittit. Tum quia Trident. Concil. matrimonia clandestina detestatum est: at matrimonium per procuratorem coram Parocho, & testibus contractum non est clandestinum, seu publicum. Ergo matrimonium per procuratorem contractum coram Parocho, & testibus Concil. Trident. non obstat.

10. Sed aduersus hanc conclusionem obliques prius. Concil. Tridentina exigit praesentiam Parochi, & testium pro forma ad valorem matrimonij, quando autem aliquid exigitur pro forma, & ut quid necessarium exequi debet specificum, & non per aequipollens, leg. 1. §. si quis ita ff. de verb. obligatio. & leg. obligari §. tutor statim ff. de author. & consensu tutorum, §. tutor autem instituitur, eodem tit. Praesentia autem parochi, & testium consensui procuratoris non est praesentia consensui contrahentium specificum, sed solum aequipollens, non igitur sufficit. Vnde cum in supra dicta leg. obligari, requiritur, ut tutor praesens sit contrahentibus minoris, non sufficit ut adsit per procuratorem, & cum in alienatione rerum Ecclesiae Canonicorum praesentia requiratur plures Doctores cum Rebuffo de alien. rerum Ecclesiae numero 92. affirmant non posse Canonicos per epistolam consentire. Ergo cum praesentia Parochi & testium consensui contrahentium adesse debeat, non sufficit, si procuratoris consensui adsit. Secundo: Parochus, & testes assistentes procuratoris consensui

Ferd. de Castro, Sum. Mor. Part. V.

testari non possunt de valore matrimonij, quia nesciunt, an concedens mandatum consensum reuocauerit, & an procurator mandatum finierit: Tertio non leuia inconuenientia inferuntur ex matrimonio per procuratorem contracto; quippe contingere potest, & saepe contingit aliquem ex contrahentibus tempore quo celebratur mortuum esse vel consensum reuocasse, vel cum non habeat personam quacum contrahat satis cogitam, postmodum poeniteat, & duram vitam gerere cogatur. Ergo si ob inconuenientia clandestinum matrimonium prohibetur, etiam hoc matrimonium prohiberi debet.

Haec tamen leuia sunt. Ad primum respondeo, Concilium non dixisse Parochum, & testes praesentes esse debere consensui contrahentium, sed contractui matrimonij. At si Parochus, & testes sint cum matrimonio per procuratorem celebratur contractui matrimonij praesentes existunt. Secundo dico, quoties praesentia alicuius requiritur ut forma, nequit impleri per aequiualens, sed debet impleri specificum, nisi iuri communi obstat, aut verbis expressis habeatur: obstat autem iuri communi, quod praesentia Parochi, & testium formaliter assistere debeat consensui contrahentium, siquidem matrimonia per procuratorem celebrata semper approbavit, & ex alia parte verbis expressis non habetur praesentiam Parochi, & testium consensui contrahentium formali assistere debere, sufficit ergo ut praedicto consensui per procuratorem expresso assistant. Tutoris vero, & Canonicorum praesentia in supradictis casibus requiritur, quia eligitur industria tutoris, & Canonicorum, ut rebus pupilli, vel Ecclesiae melius provideatur. Tertio respondeo, Concilium non immutasse, neque inuolasse consensum contrahentium, sed illis addidisse ut formam praesentiam Parochi, & testium. Cum autem ante Concilium consensus per procuratorem fuerit sufficiens, & postea debet esse, si ipsi superaddatur conditio requisita de praesentia Parochi, & testium. Ad secundum non est necessarium, quod Parochus, & testes testentur de matrimonij valore, sufficit si testentur de eius contractu, ad quod necessarium videtur quod illis constet procuratorem mandatum habere ad contrahendum, quia non proprio nomine, sed alieno contrahit, ut recte probat Coninch. disput. 24. dub. 9. num. 78. tamen contrarium firmiter Curierr. cap. 44. num. 100. Non tamen est opus, ut illis constet mandatum reuocatum non esse, id enim semper praesumere debent, quoties de reuocatione non constat, sicuti semper praesumunt contrahentes verè, libere, & absque villo impedimento contrahere, cum matrimonio contrahendo assistunt. Ad tertium probat, ad summum ob illa inconuenientia debere hunc modum contrahendi irritari, non tamen de facto irritum esse. Adde omnem contractum humanum aliquibus incommodis semper expositum esse.

11. An vero per epistolam, sicut per procuratorem possit matrimonium celebrari, communis sententia defendit etiam stante Concil. Trident. fieri posse, ut videre est apud Nauarr. lib. 4. consilii de cognat. spirit. cons. 2. alias 6. num. 9. Sanch. lib. 1. cap. 2. num. 6. Curierr. cap. 45. num. 4. Coninch. disp. 24. dub. 9. num. 80. Quippe per epistolam fieri traditio, & acceptatio potest, uti fiebat spectato iure antiquo, leg. mulierem ff. de ritu nuptiar. Quod tamen Concil. Tridentino mutatum non est. Debet autem traditio, & acceptatio utriusque contrahentis coram eodem Parocho, & testibus fieri, alias non possent testari de matrimonio, id verò fiet, si scribas Matris te ipsum in maritum ei tradere, canique in uxorem ex tunc accipere, ipsaque legens litteras coram Parocho, & testibus affirmet se etiam tibi tradere, & traditionem te factam acceptare. En tibi traditio & acceptatio utriusque contrahentis sit coram eodem Parocho, & testibus. Alius a simili casus adducitur a Sanch. supra. Existimo tamen necessarium esse, quod Parochus, & testes agnoscant tuas litteras, ut sic sciant cuius traditionem mulier acceptat, uti notauit Coninch. dicto dub. 6. in fine, num. 8.

12. Quod si dicas, nullus potest ministrare Sacramentum, quando non sibi constat dispositum esse recipientem, tum ad illius receptionem, tum ad illius effectum: at contrahenti per procuratorem vel epistolam non constat, an alius capax sit Sacramenti, vel sit ritè dispositus, ergo non poterit saltem licite sic contrahere. Respondeo praesumere debere morali certitudine alium esse dispositum tum ad Sacramentum, tum ad illius effectum.

PUNCTUM X.

Quo fine matrimonium contrahi debeat?

1. Triplex est finis matrimonij.
2. Contrahere ob finem extraneum primum & per se aliqui dicunt esse mortale, alij veniale.
3. Sub distinctione respondetur.

F 2 1. Tri